

Številka: 306-80/2011-5
Ljubljana, 4.10.2011

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence, Kotnikova 28, Ljubljana, je na podlagi 12. in 13. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS št. 36/2008, 40/2009 in 26/2011, v nadaljevanju: ZPOmK-1), na nejavni seji dne 4.10.2011, v senatu pod predsedstvom Damjana Matičiča, direktorja Urada Republike Slovenije za varstvo konkurence, ob sodelovanju Nine Maček in Dajane Muženič Abramovič kot članic senata, na podlagi tretjega odstavka 46. člena ZPOmK-1, v zadevi presoje priglašene koncentracije podjetij PETROL, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 50, 1000 Ljubljana, ki ga po pooblastilu zastopa Odvetniška pisarna Miro Senica in odvetniki, d.o.o., Barjanska cesta 3, 1000 Ljubljana, ter IG ENERGETSKI SISTEMI d.o.o., Tumova ulica 5, 5000 Nova Gorica, ki ga zastopa Robert Golob, predsednik uprave, na podlagi priglasitve koncentracije, sprejel naslednjo

ODLOČBO

1. Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljevanju: Urad) priglašeni koncentraciji podjetij PETROL, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 50, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Petrol, d.d.) in IG ENERGETSKI SISTEMI d.o.o., Tumova ulica 5, 5000 Nova Gorica (v nadaljevanju: IGES d.o.o.), na podlagi katere bo podjetje Petrol, d.d. pridobilo 46,5507% oz. 45,00015% poslovni delež podjetja IGES d.o.o., **ne nasprotuje**. Koncentracija **je skladna** s pravili konkurence.
1. Izrek odločbe se na podlagi 5. odstavka 22. člena ZPOmK-1 objavi na spletni strani Urada.
2. Med postopkom niso nastali posebni stroški.

Obrazložitev:

I. PRIGLASITEV IN UDELEŽENCI POSTOPKA

1. Urad je dne 26.8.2011 prejel priglasitev koncentracije podjetij Petrol, d.d. in IGES d.o.o., zaradi pridobitve dveh poslovnih deležev, ki skupno predstavljata 46,5507% oziroma 45,00015% delež podjetja IGES d.o.o., s strani podjetja Petrol, d.d. Priglasitelj koncentracije je podjetje Petrol, d.d.
2. V skladu s 1. odstavkom 43. člena ZPOmK-1 morajo udeleženci koncentracije leto priglasiti pred začetkom njenega izvrševanja, vendar najpozneje v 30 dneh od sklenitve pogodbe ali objave javne ponudbe ali pridobitve kontrole, pri čemer

začne rok za prigrasitev teči s prvim od teh dogodkov. Prigrasitev mora vsebovati vse elemente, ki jih določa vladna Uredba o vsebini in zahtevanih elementih obrazca za prigrasitev koncentracije podjetij (Ur. list RS, št. 36/2009).

3. Prigrasitev koncentracije temelji na pridobitvi 46,5507% oz. 45,00015% poslovnega deleža podjetja IGES d.o.o. s strani podjetja Petrol. Koncentracija se bo izvedla na podlagi »Pogodbe o prodaji in prenosu« (v nadaljevanju: pogodba) poslovnega deleža družbe IGES d.o.o., ki je bila sklenjena dne 27.7.2011 med podjetjem Istrabenz, holdinška družba, d.d., Cesta Zore Perello-Godina 2, 6000 Koper (v nadaljevanju: Istrabenz, d.d.) kot prodajalcem in podjetjem Petrol, d.d. kot kupcem. Na podlagi navedene pogodbe bo podjetje Petrol d.d. pridobilo skupni 46,5507% poslovni delež podjetja IGES d.o.o. oziroma skupni 45,00015% poslovni delež, v kolikor bo v času od datuma predmetne pogodbe do datuma izvršitve morebiti prišlo do dokapitalizacije podjetja IGES d.o.o. ali do kakršnih koli drugih statusnih sprememb podjetja IGES d.o.o., zaradi katerih bi se spremenila višina poslovnih deležev v osnovnem kapitalu podjetja IGES d.o.o. ali število poslovnih deležev podjetja Istrabenz, d.d., zlasti na podlagi predvidene dokapitalizacije podjetja IGES d.o.o. s strani družbenika Roberta Goloba. Skupaj z deležem, ki ga podjetje Petrol, d.d. v podjetju IGES d.o.o. že ima (tj. 46,5507%¹), bo to skupaj predstavljalo 93,1014 % delež v podjetju IGES d.o.o. oziroma, v kolikor bo v veljavo stopila pogodba o prodaji poslovnega deleža, ki je bila sklenjena dne 20.6.2011 z družbenikom Robertom Golobom, 100% poslovni delež ciljne družbe, s čimer bo podjetje Petrol, d.d. pridobilo izključno kontrolo v ciljni družbi. Tudi v primeru, da pogodba z družbenikom Robertom Golobom ne bi postala veljavna, bo imelo podjetje Petrol d.d. v ciljni družbi tak poslovni delež, ki mu bo omogočal izvajanje odločilnega vpliva nad ciljno družbo.
4. Skladno z določili Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/2010; ZUT-UPB5) je prigrasitelj dne 25.8.2011 plačal upravno takso po tarifni številki 48 v znesku 2.000,00 EUR.
5. Podjetje Petrol, d.d. je energetska družba, ki se v pretežni meri ukvarja z naftno-trgovsko dejavnostjo, v manjši meri pa tudi z energetske dejavnostjo (plin, toplota, električna energija, energetske in okoljske rešitve). Dejavnost proizvodnje in prodaje (na veleprodajni ravni) ter dobave električne energije končnim odjemalcem (na maloprodajnem trgu) opravlja podjetje Petrol Energetika d.o.o., ki je v 99,38% lasti podjetja Petrol, d.d., od leta 2010 dalje pa se z navedeno dejavnostjo ukvarja tudi podjetje Petrol, d.d. Podjetje Petrol nima gospodujočih podjetij v smislu ZPOmK-1. Deset največjih delničarjev podjetja Petrol, d.d. na dan 31.12.2010: Slovenska odškodninska družba d.d. (19, 75%), NLB d.d. (10,10%), Kapitalska družba d.d. (8,27%), Istrabenz d.d. (4,05%), Zvon Ena Holding d.d. (3,79%), Vizija Holding k.d.d. (3,44%), Vizija Holding Ena k.d.d. (3,05%), NFD 1 delniški investicijski sklad (2,96%), Hypo Bank d.d. (2,09%) in Triglav vzajemni skladi (1,30%). Podjetje Petrol, d.d. ima lastniške deleže v številnih podjetjih, ki opravljajo naftno-trgovske in energetske dejavnosti.
6. Ciljno podjetje IGES d.o.o. je matično podjetje v poslovni skupini IGES in je organizirano kot holding. Dejavnost podjetja je mogoče definirati preko treh poglavitnih stebrov: (1) trgovanje, prodaja in proizvodnja električne energije, (2) prodaja in proizvodnja oplemenitene biomase, (3) projekti strojnega in elektro inženiringa. Podjetje IGES d.o.o. ustvari večino prihodkov s prodajo oplemenitene lesne biomase. S trgovanjem, prodajo in proizvodnjo električne energije se v skupini IGES ukvarjata podjetji GEN-I d.o.o. in skupina GEN-I. Pred priglašeno

¹ Redni izpis iz sodnega/poslovnega registra z dne 26.8.2011.

koncentracijo je bila lastniška struktura podjetja IGES d.o.o. sledeča: Petrol, d.d. (46, 5507%), Istrabenz, d.d. (46,5507%) in Robert Golob (6,8986%). Podjetje IGES d.o.o. ima lastniške deleže v številnih podjetjih, ki se ukvarjajo s trženjem in prodajo električne energije, dejavnostjo inženiringa in dejavnostjo proizvodnje in trženja oplemenitene biomase.

7. Koncentracija je bila priglašena dne 26.8.2011 in bila na zahtevo Urada dopolnjena dne 30.9.2011, s čimer je priglasitev postala popolna.
8. Z nameravano pridobitvijo 100% poslovnega deleža v podjetju IGES d.o.o. Podjetje Petrol, d.d. uresničuje svoje strateške usmeritve. Podjetje Petrol, d.d. bo na podlagi predmetne transakcije pridobilo izključno kontrolo v podjetju IGES d.o.o., ki ima 50% lastniški delež v podjetju GEN-I d.o.o. (preostali 50% lastniški delež pa pripada podjetju Gen energija d.o.o., ki je v 100% lastni države), ki se ukvarja s trgovanjem in maloprodajo električne energije. Upoštevanje določila družbene pogodbe podjetja GEN-I d.o.o., v skladu s katerimi skupščina veljavno odloča s soglasjem vseh družbenikov, bo podjetje Petrol, d.d. hkrati s pridobitvijo izključnega nadzora v ciljni družbi, pridobilo skupaj s podjetjem Gen energija d.o.o. tudi skupno kontrolo v podjetju GEN-I d.o.o. Zaokrožitev celostne ponudbe energentov in utrditev položaja tudi na trgu električne energije sledi strategiji podjetja Petrol, d.d., ki želi postati celoviti ponudnik energentov in storitev. Podjetje Petrol, d.d. smatra naložbo v ciljno družbo kot naložbo, ki ji bo omogočila tudi razvoj lastne energetske dejavnosti in okrepitev le-te, predvsem na področju trgovanja in maloprodaje električne energije, s katero se znotraj skupne IGES ukvarja podjetje in skupina GEN-I. Podjetje oz. skupina Petrol glede na dejstvo, da je šele pred kratkim vstopilo na trg električne energije, ki so ga do liberalizacije trga obvladovala velika državna podjetja, dosega kot razmeroma nov tržni udeleženec relativno nizek tržni delež, zaradi česar po oceni priglasiatelja, sprememba kontrole v podjetju IGES d.o.o. ne bo imela pomembnega vpliva na strukturo trga in na stanje konkurence med dobavitelji električne energije na trgu Republike Slovenije, ki bi se kakorkoli odrazila v negativnih učinkih za končne odjemalce – potrošnike električne energije.

II. PODREJENOST ZPOMK-1

A Koncentracija

9. ZPOMK-1 v prvem odstavku 10. člena določa, da gre za koncentracijo podjetij pri trajnejših spremembah kontrole nad podjetjem, in sicer:
  - i. pri združitvi dveh ali več predhodno neodvisnih podjetij ali delov podjetij;
  - ii. ali kadar ena ali več fizičnih oseb, ki že obvladujejo najmanj eno podjetje, ali kadar eno ali več podjetij bodisi z nakupom vrednostnih papirjev ali premoženja, s pogodbo ali na kakršenkoli drugačen način pridobi neposreden ali posreden nadzor drugega podjetja ali delov enega ali več podjetij;
  - iii. kadar dve ali več neodvisnih podjetij ustanovi skupno podjetje, ki naj bi bilo samostojen gospodarski subjekt z daljšim trajanjem.
10. V obravnavanem primeru je koncentracija podjetij po drugi alineji prvega odstavka 10. člena ZPOMK-1 nastala dne 27.7.2011, ko je podjetje Petrol, d.d. s podjetjem Istrabenz, d.d. sklenilo pogodbo o prodaji in prenosu poslovnega deleža podjetja IGES d.o.o., na podlagi katere bo podjetje Petrol, d.d. pridobilo skupni 46,5507% poslovni delež podjetja IGES d.o.o. oziroma skupni 45,00015% poslovni delež

podjetja IGES d.o.o., v kolikor bo v času od datuma predmetne pogodbe do datuma izvršitve morebiti prišlo do dokapitalizacije podjetja IGES d.o.o. Podjetje Petrol, d.d. bo imelo po izvedeni koncentraciji, skupaj z deležem, ki ga v podjetju IGES d.o.o. že ima, 93,1014 % delež podjetja IGES d.o.o. oziroma, v kolikor bo v veljavo stopila pogodba o prodaji poslovnega deleža, ki je bila sklenjena dne 20.6.2011 z družbenikom Robertom Golobom, 100% poslovni delež ciljne družbe, s čimer bo podjetje Petrol, d.d. pridobilo izključno kontrolo v ciljni družbi. Tudi v primeru, da pogodba z družbenikom Robertom Golobom ne bi postala veljavna, bo podjetje Petrol d.d. imelo v ciljni družbi tak poslovni delež, ki mu bo omogočal izvajanje odločilnega vpliva nad ciljno družbo.

11. Urad je preučil še druga določila pogodbe in ugotovil, da je pogodba sklenjena pod določenimi odložnimi pogoji

Urad ugotavlja, da je v skladu s 15. členom Obligacijskega zakonika (Ur.l. RS, št. 97/2007; uradno prečiščeno besedilo - OZ-UPB1; v nadaljevanju: OZ) za datum nastanka koncentracije pomemben dan sklenitve pogodbe in ne dan izpolnitve odložnih pogojev, ki so pomembni za izvedbo koncentracije. Glede na navedeno pogodba, ki je bila sklenjena pod odložnimi pogoji, pogodbene stranke zavezuje od 27.7.2011 dalje, ko so stranke sklenile pogodbo, dosegle soglasje volj pogodbenih strank in se sporazumele o njenih bistvenih sestavinah. Okoliščina, da so stranke ob sklenitvi pogodbe dogovorile tudi odložne pogoje, torej ne vpliva na dejstvo, da je pogodba sklenjena².

B Preseganje pragov po 1. odstavku 42. člena ZPOmK-1

12. ZPOmK-1 v 1. odstavku 42. člena določa, v katerih primerih morajo udeleženci koncentracije le-to priglasiti Uradu. Priglasitev je potrebna, če je skupni letni promet v transakciji udeleženih podjetij skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije presegel 35 milijonov EUR in če je letni promet prevzetega podjetja skupaj s podjetji v skupini presegel 1 milijon EUR.
13. Iz predloženih finančnih podatkov priglasitelja izhaja, da znaša letni promet skupine Petrol v letu 2010 na trgu Republike Slovenije 2.151,2 milijonov EUR³, ter da znaša letni promet skupine IGES v letu 2010 na trgu Republike Slovenije 72.751.304 EUR⁴, kar pomeni, da je presežen prag 35 milijonov EUR letnega prometa, določen v prvi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1, ter hkrati prag 1 milijon EUR letnega prometa prevzetega podjetja skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu na trgu Republike Slovenije, določen v drugi alineji prvega odstavka 42. člena ZPOmK-1.
14. Podrejenost koncentracije določbam ZPOmK-1 in s tem obveznost priglasitve Uradu nastane, ko sta kumulativno izpolnjena oba pogoja – pravni in ekonomski. V primeru pridobitve neposredne kontrole podjetja Petrol, d.d. nad podjetjem IGES d.o.o. sta izpolnjena oba pogoja, zaradi česar je koncentracija omenjenih podjetij podrejena določbam ZPOmK-1.

III. SKLADNOST S PRAVILI KONKURENCE

² Prim. Sodbi Vrhovnega sodišča IV Ips 12/2006 in IV Ips 32/2007.

³ Vir: Letno poročilo podjetja Petrol za leto 2010, str. 134.

⁴ Vir: Priglasitev koncentracije, str. 5, točka 2.5.

A Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg

15. Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg predstavljajo tisti proizvodi oziroma storitve, ki so v očeh uporabnika z vidika lastnosti, cene in namena uporabe medsebojno zamenljivi ali nadomestljivi. Upoštevni proizvodni trg se lahko določi na podlagi zamenljivosti povpraševanja, zamenljivosti ponudbe, potencialne konkurence ter morebitnih ovir za vstop na trg. Urad je pri presoji koncentracije ugotavljal, ali prihaja do prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih in z njimi povezanih podjetij na katerem od proizvodnih oziroma storitvenih trgov. Prav tako je ugotavljal, ali prihaja do povezav, ki bi omejevale konkurenco na katerem od z njim tesno povezanih trgov.
16. Kot je Urad navedel že predhodno, je dejavnost skupine IGES mogoče definirati preko 3 poglavitnih stebrov: (1) trgovanje, prodaja in proizvodnja električne energije, (2) prodaja in proizvodnja oplemenitene biomase, (3) projekti strojnega in elektro inženiringa. S trgovanjem, prodajo in proizvodnjo električne energije se v skupini IGES ukvarja podjetje GEN-I d.o.o. in skupina GEN-I. Skupina IGES realizira večji del prihodkov od prodaje električne energije izven Republike Slovenije⁵. Podjetje IGES d.o.o. ustvari večino svojih prihodkov s prodajo oplemenitene biomase, preostali del pa z razvojem inovativnih storitev in projektov namenjenih hčerinskim družbam.
17. Prezemno podjetje Petrol, d.d. se v pretežni meri ukvarja z naftno-trgovsko dejavnostjo⁶, v manjši meri pa tudi z energetske dejavnostjo (plin, toplota, električna energija, energetske in okoljske rešitve)⁷. Dejavnost proizvodnje in prodaje (na veleprodajni ravni) ter dobave električne energije končnim odjemalcem (na maloprodajnem trgu) opravlja odvisno podjetje Petrol Energetika d.o.o., od leta 2010 pa tudi matična družba Petrol, d.d.

Horizontalna prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij

18. Iz priglasitve izhaja, da se dejavnosti podjetij iz skupine Petrol in podjetij iz skupine IGES horizontalno prekrivajo na upoštevni proizvodni/storitveni trg proizvodnje in prodaje električne energije.

Vertikalna prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij

19. Urad je preveril tudi, ali prihaja do vertikalnih prekrivanj upoštevni proizvodni/storitveni trgov, na katerih posluje katero od v koncentraciji udeleženih podjetij ali katero od drugih podjetij v skupini, ki so v vertikalnem razmerju s trgov, na katerem posluje kakšno drugo v koncentraciji udeleženo podjetje ali drugo podjetje v skupini in pri tem, na podlagi posredovanih podatkov priglasiatelja ugotovil, da prihaja do določenega vertikalnega prekrivanja dejavnosti na trgu proizvodnje in prodaje oplemenitene biomase, ter na trgu proizvodnje in veleprodaje električne energije.

⁵ V letu 2010 je imela skupina IGES skupaj 347.630.998 EUR prihodkov od prodaje, od tega predstavlja 94% oz. 326.773.138 EUR prihodkov od prodaje električne energije. Od celotnih prihodkov od prodaje v letu 2010 jih je skupina IGES na trgu Republike Slovenije realizirala 72.751.304 EUR, kar predstavlja slabih 21% vseh prihodkov od prodaje

⁶ Skupina Petrol je imela v letu 2010 za 2.802.752.517 EUR prihodkov od prodaje, od tega jih je 96% realizirala v naftno-trgovski dejavnosti.

⁷ 4% celotnih prihodkov od prodaje (114.660.889 EUR) je bilo realiziranih v energetske dejavnosti, katere manjši del predstavlja maloprodaja električne energije.

B Upoštevni geografski trg

20. Upoštevni geografski trg obsega območje, kjer si konkurenti na upoštevni proizvodnem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji in nakupu proizvodov in storitev, na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni in ga je mogoče oddeliti od sosednjih območij zato, ker so pogoji konkurence na teh območjih bistveno drugačni. Dejavniki, ki so ključni pri presoji upoštevnega trga, so različne pravne zahteve, standardi, davčna bremena, transportni stroški, cenovne razlike med različnimi deli trga, tržne navade ipd.
21. Priglasitelj je pri opredelitvi geografske dimenzije upoštevnega trga maloprodaje električne energije navedel, da je geografski trg navedenega upoštevnega trga, zaradi njegovih posebnosti (vpliv različnih pravnih ureditev, standardov, cenovnih razlik ipd.) celotno območje Republike Slovenije, čemur je v postopku presoje predmetne koncentracije sledil tudi Urad. Glede upoštevnega trga proizvodnje in veleprodaje električne energije pa je Urad pustil vprašanje, ali gre za nacionalni ali regionalni geografski trg, odprto, saj je rezultat presoje enak ne glede na to, ali temelji na ožji (torej nacionalni) ali širši opredelitvi. Po mnenju Urada slednje naziranje utemeljuje dejstvo, da količine električne energije, ki so bile v preteklih letih uvožene na območje Republike Slovenije, dosegajo oziroma celo presegajo potrebe odjemalcev, da je elektroenergetsko omrežje dobro povezano s sosednjimi državami – zadovoljive prenosne kapacitete omrežja, predvsem pa glede na dejstva razvidna iz nadaljevanja predmetne odločbe, ki ne kažejo protikonkurenčnih učinkov predmetne koncentracije.
22. Geografske dimenzije trga proizvodnje in prodaje oplemenitene biomase priglasitelj ni podal. Ker se dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij na navedenih trgih prekrivajo le v minimalnem obsegu, zaradi česar niti ob najožji opredelitvi upoštevnega geografskega trga ne bi bil izkazan sum glede skladnosti koncentracije s pravili konkurence, Urad meni, da dokončna geografska opredelitev navedenega upoštevnega/storitvenega trga ni potrebna.

C Presoja koncentracije

Horizontalna prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij

TRG ELEKTRIČNE ENERGIJE

23. Primarno je potrebno trg električne energije razdeliti na posamezne segmente trga električne energije: (1) proizvodnja in veleprodaja električne energije, (2) prenos električne energije preko visoko-napetostnega omrežja (prenosno omrežje), (3) distribucija električne energije preko nizko-napetostnega omrežja (distribucijsko omrežje), (4) dobava električne energije na maloprodajnem trgu končnim odjemalcem ter (5) ancilijarne storitve.
24. Dejavnost prenosa in distribucije električne energije poteka preko omrežij, ki predstavljajo naravni monopol, zaradi česar je bila v skladu z zahtevami evropskih liberalizacijskih direktiv uvedena pravna ločitev dejavnosti (legal unbundling), v skladu s katero so bili dolžni prejšnji lastniki in upravljalci prenosnih in distribucijskih omrežij, ki so hkrati opravljali dejavnost dobave tudi na maloprodajnem trgu, omrežje prepustiti v najem drugim tržnim subjektom. Lastnik prenosnega elektro-energetskega omrežja je podjetje Elektro Slovenija d.o.o. Distribucijsko elektro-energetsko omrežje je omrežje od prenosnega omrežja do

končnega odjemalca. Izvajalec gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega sistema, podjetje SODO d.o.o., ima v najemu distribucijsko elektro-energetsko omrežje, ki je v lasti dobaviteljev električne energije (podjetij Elektro Celje, d.d., Elektro Gorenjska, d.d., Elektro Ljubljana, d.d., Elektro Maribor, d.d. in Elektro Primorska, d.d.). Za dobavo električne energije končnim odjemalcem pa imajo posamezna podjetja oz. dobavitelji električne energije vzpostavljene svoje prodajne mreže, ki vsebujejo javne razpise, neposredne kontakte, trženje (npr. preko bencinskih servisov, call centra, terenskih prodajnikov, ipd.).

25. Urad je v nadaljevanju upošteveni trg električne energije razdelil na trg proizvodnje električne energije, veleprodajni trg ter maloprodajni trg električne energije končnim kupcem, katerega je zaradi razlogov navedenih v nadaljevanju, razdelil še na posamezne podtrge.

Proizvodnja električne energije

26. V letu 2010 so na proizvodnem trgu električne energije delovala naslednja podjetja, ki imajo proizvodne objekte z močjo nad 10 MW: podjetja Dravske elektrarne Maribor, d.o.o. (DEM), Savske elektrarne Ljubljana, d.o.o. (SEL), Hidroelektrarne na spodnji Savi, d.o.o. (HESS) in Soške elektrarne Nova Gorica, d.o.o. (SENG), ki pridobivajo električno energijo v hidroelektrarnah; podjetje Nuklearna elektrarna Krško, d.o.o. (NEK), ki pridobiva električno energijo v jedrski elektrarni, podjetji Termoelektrarna Šoštanj, d.o.o. (TEŠ) in Termoelektrarna Trbovlje, d.o.o. (TET), ki pridobivata električno energijo v termoelektrarnah na premog, podjetje Termoelektrarna Brestanica, d.o.o. (TEB), ki pridobiva električno energijo iz tekočih in plinastih goriv, ter podjetje Termoelektrarna Toplarna Ljubljana, d.o.o. (TE-TOL), ki pridobiva električno energijo v procesu so-proizvodnje na premog⁸. V okviru skupine Holding Slovenskih elektrarn, d.o.o. (v nadaljevanju: HSE), so v letu 2010 delovala podjetja DEM, SENG, TEŠ, TET in HESS. Navedena podjetja so na slovenskem veleprodajnem trgu predstavljala prvi energetski steber, katerih delež v Republiki Sloveniji znaša 61,2 %. Drugi energetski steber na slovenskem veleprodajnem trgu pa je tvorila skupina GEN energija, d.o.o., v katero so bila v letu 2010 vključena naslednja proizvodnja podjetja: SEL, TEB in NEK, katerih delež v Republiki Sloveniji znaša 25,8 %. Država je neposredno ali posredno (prek 100 % lastništva v podjetju HSE d.o.o. in GEN energija d.o.o.) večinska lastnica vseh podjetij za proizvodnjo električne energije, razen podjetja NEK, kjer ima 50 % lastniški delež.
27. V Republiki Sloveniji je bilo v letu 2010 proizvedene 15.449 GWh⁹ električne energije, hidroelektrarne so skupaj proizvedle 4.243 GWh električne energije, termoelektrarne 4.886 GWh električne energije, jedrska elektrarna Krško 5.380 GWh električne energije ter druge elektrarne na prenosnem omrežju in elektrarne na distribucijskem omrežju skupaj 939 GWh. V letu 2010 je bila poraba električne energije, vključno z izgubami v omrežju, v celoti pokrita iz proizvodnih virov na območju Republike Slovenije, tudi ob upoštevanju polovičnega deleža proizvodnje v jedrski elektrarni Krško, ki pripada Republiki Hrvaški. Viške proizvodnje električne energije so trgovci izvažali. V letu 2010 se je prek prenosnega in distribucijskega omrežja izvozilo 10.745 GWh električne energije, uvozilo pa 8.599

⁸ Vir: Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2010, str. 41.

⁹ Skladno z meddržavnim sporazumom med Slovenijo in Hrvaško polovica proizvodnje podjetja NEK pripada Hrvaški, kar zmanjšuje delež podjetja NEK v dejanski proizvodnji električne energije. Delež proizvedene električne energije v letu 2010 je zato dejansko manjši in je znašal 12.759 GWh.

GWh električne energije¹⁰. Intenzivna vlaganja v izgradnjo proizvodnih enot za izrabo obnovljivih virov se kažejo v spreminjanju strukture proizvodnje. Leta 2010 je znašal delež proizvodnje električne energije v hidroelektrarnah in v elektrarnah na druge obnovljive vire približno 34% vse proizvodnje, elektrarne na fosilna goriva so prispevale približno 31% celotne proizvodnje, jedrska elektrarna Krško pa 35%. Tržna vrednost proizvedene električne energije v Republiki Sloveniji za leto 2011 je ocenjena na 1 mrd EUR.

28. Znotraj Skupine Petrol proizvaja električno energijo odvisna družba Petrol Energetika d.o.o. (SPTE – so-proizvodnja toplote in električne energije z visokim izkoristkom) ter podjetje Petrol, d.d. (fotovoltaika, SPTE z visokim izkoristkom ter proizvodnja na bioplin).

Po mnenju Urada se bo delež skupine Petrol z izgradnjo bloka TEŠ 6, obnovo TE-TEOL in izgradnjo elektrarn na spodnji Savi v prihodnosti še dodatno zmanjšal. V letu 2010 je podjetje Petrol, d.d. začelo tudi z investicijami v fotovoltaične elektrarne, skupina Petrol pa je v letu 2011 izvedla investicijo v bioplinarno Ihan in v skupni podvig so-proizvodnje toplote in električne energije (SPTE) z visokim izkoristkom Unior II,

29. V okviru skupine IGES se s proizvodnjo električne energije ukvarja podjetje in skupina GEN-I, ki je v 50 % lasti ciljnega podjetja IGES d.o.o., ter v 50 % lasti podjetja GEN energija d.o.o. Skupina IGES ima manjšo fotovoltaično elektrarno, v odvisni družbi v Bosni in Hercegovini pa sistem manjših hidroelektrarn skupine instalirane moči cca. 10 MW. V letu 2010 je skupina IGES (preko skupine GEN-I) proizvedla 22 GWh električne energije,

30. Glede na pojasnjeno Urad ugotavlja, da obravnavana transakcija ne bo vplivala na strukturo proizvodnega trga električne energije in na stanje konkurence na tem trgu v Republiki Sloveniji,

Veleprodaja električne energije

31. Področje organiziranega trga z električno energijo, ki se v osnovi deli na veleprodajni in maloprodajni trg, urejajo naslednji predpisi: (i) Energetski zakon (Uradni list RS, št. 27/2007 – UPB-2 in 70/2008 ter 22/2010), (ii) Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe organiziranja trga z električno energijo (Uradni list RS, št. 8/2009) ter (iii) Pravila za delovanje trga z električno energijo (Uradni list RS 98/2009). Na veleprodajnem trgu nastopajo proizvajalci, trgovci in dobavitelji električne energije, ki sklepajo posle bilateralno na t.i. OTC trgu ali na borzah v Republiki Sloveniji in v tujini.
32. Organiziran trg z električno energijo je hierarhično urejen v bilančno shemo. Vsaka pravna ali fizična oseba, ki želi aktivno poslovati na trgu z električno energijo mora postati član bilančne sheme. Člani bilančne sheme lahko nastopajo na trgu kot trgovci, ki kupujejo in prodajajo električno energijo po vnaprej znanih količinah (zaprte pogodbe), ali kot dobavitelji električne energije, ki se poleg

¹⁰ Omenjene količine energije so povzete iz bilanc sistemskih operaterjev prenosnega in distribucijskega omrežja.

trgovanja z električno energijo ukvarjajo tudi z dobavljanjem električne energije končnim odjemalcem ali z odkupom električne energije od proizvajalcev (odprte pogodbe). Člani bilančne sheme so tudi sistemski operater prenosnega omrežja, sistemski operater distribucijskega omrežja in energetska borza. Na dan 1.8.2011 je bilo v Republiki Sloveniji aktivnih 43 bilančnih skupin.¹¹

33. Republika Slovenija ima odprt trg za tranzit električne energije. Čezmejne prenosne zmogljivosti se prodajajo ali dodeljujejo transparentno preko avkcijskih hiš in podjetja Eles d.o.o. V Sloveniji je aktivna regionalna borza BSP Regionalna Energetska Borza d.o.o., ki je v 100% lastništvu podjetja Borzen d.o.o. Na trgu deluje pod blagovno znamko BSP SouthPool, ki udeležencem trga zagotavlja visokokakovostne in celovite storitve likvidnega, konkurenčnega in preglednega organiziranega trgovanja z električno energijo. Iz navedenega je razvidno, da je slovenski trg odprt trg v skladu s priporočili EU. Vsi udeleženci na slovenskem trgu pa imajo enake in konkurenčne pogoje za delovanje.
34. Po lastniškem in operativnem preoblikovanju podjetij za proizvodnjo električne energije sta na slovenskem veleprodajnem trgu, kot je Urad navedel že predhodno, oblikovana dva energetska stebra: HSE in GEN energija. Podjetje HSE d.o.o., katerega tržni delež dosega 65,2%¹², ostaja tudi v letu 2010 podjetje s prevladujočim položajem na trgu, sledi podjetje GEN energija d.o.o. z 24,1% tržnim deležem. V letu 2010 je delež dveh največjih proizvajalcev električne energije dosegel slabih 90%, delež treh največjih proizvajalcev električne energije (skupaj s podjetjem TE-TOL) pa je dosegel slabih 93%.
35. Skupina IGES oz. skupina GEN-I je v letu 2010 prodala 12.641 GWh električne energije, od tega v Republiki Sloveniji 3.539 GWh, skupina Petrol pa je v letu 2010 na trgu Republike Slovenije prodala skupaj 357 GWh električne energije. Prodaja obeh v koncentraciji udeleženih podjetij v letu 2010 znaša 3.896 GWh električne energije, [redacted] Priglasitelj še navaja, da skupne količine električne energije, ki jih v koncentraciji udeležena podjetja dosegajo pri trgovanju z električno energijo, ne vplivajo pomembno na razmere na veleprodajnem trgu električne energije, saj skupni delež količin, ki jih prodajo v koncentracijo udeležena podjetja, ne presega 15% tržnega deleža.
36. Na podlagi vsega navedenega Urad ugotavlja, da predmetna koncentracija, zaradi omejenega tržnega deleža udeležencev koncentracije ne bo vplivala bistveno na stanje konkurence oz. ovirala učinkovite konkurence na veleprodajnem trgu električne energije v Republiki Sloveniji.

Maloprodajni trg električne energije končnim odjemalcem

37. Uvodoma podaja Urad nekaj splošnih informacij o maloprodajnem trgu električne energije končnim odjemalcem, presojo koncentracije pa bo zaradi razlogov navedenih v nadaljevanju, izvedel na ožje opredeljenih maloprodajnih trgih električne energije.
38. Na maloprodajnem trgu električne energije nastopajo dobavitelji in odjemalci, ki sklepajo odprte pogodbe, pri katerih količine dobavljene energije in časovni potek

¹¹ Vir: <http://www.borzen.si/slo/organiziranjetrga/bilancnashema>

¹² Tržni delež po proizvodnji v Republiki Sloveniji.

¹³ Po navedbah priglasitelja.

dobave niso vnaprej določeni. Odjemalci plačajo dobavljeno energijo na podlagi dejansko porabljene količine električne energije, merjene z ustreznimi števci.

39. V letu 2010 je bilo na maloprodajnem trgu električne energije dejavnih 16 aktivnih dobaviteljev električne energije, ki so na podlagi pogodb dobavljali električno energijo 7 velikim odjemalcem, priključenim na prenosno omrežje (posebej ČHE Avče) in 920.911 poslovnim in gospodinjiskim odjemalcem¹⁴, priključenim na distribucijsko omrežje. Po podatkih Javne Agencije RS za energijo znaša Herfindahl-Hirschmanov indeks¹⁵ celotnega maloprodajnega trga električne energije v letu 2010 1.646, kar kaže na srednjo stopnjo tržne koncentracije. Leta 2010 je bilo končnim odjemalcem v Republiki Sloveniji dobavljenih 12.159 GWh električne energije. Ocenjena vrednost trga porabe končnih odjemalcev električne energije v Republiki Sloveniji skupaj z omrežnino in prispevki znaša v letu 2010 2,2 milijardi EUR.
40. Po navedbah priglasitelja sta skupina Petrol in skupina IGES (preko podjetja GEN-I d.o.o.) konec leta 2010 oskrbovali skupaj 17.414 gospodinjiskih odjemalcev, kar pomeni 2,1 odstoten tržni delež glede na število gospodinjiskih odjemalcev v Republiki Sloveniji. Urad se ne strinja s priglasiteljevim načinom ocenjevanja tržnih deležev, saj število gospodinjiskih odjemalcev ne odraža tržne moči posameznega subjekta na celotnem maloprodajnem trgu električne energije, zato je upošteval priglasiteljevo oceno tržnih deležev, glede na podatke o dobavljenih količinah električne energije na celotnem maloprodajnem trgu (navedenih v Tabeli 1).

Tabela 1: Tržni deleži in dobavljene količine električne energije podjetja GEN-I in Skupine Petrol v letih 2008-2010.

Dobavitelj	2008		2009		2010	
	Dobavljena energija (GWh)	Tržni delež v %	Dobavljena energija (GWh)	Tržni delež v %	Dobavljena energija (GWh)	Tržni delež v %
GEN-I	1.016,8	8,1	1.573,3	14,0	2.352,5	19,9
Skupina Petrol	█	█	█	█	█	█
SKUPAJ	-	█		█		█

Vir: Javna agencija RS za energijo, skupina Petrol – interni podatki, skupina IGES – interni podatki.

41. Skupina IGES je na maloprodajnem trgu električne energije prisotna že dalj časa z registrirano blagovno znamko »poceni elektrika«, skupina Petrol pa je bila od leta 2002 (ko je bil izveden nakup deleža v podjetju Petrol Energetika d.o.o. s strani podjetja Petrol, d.d.) do leta 2010 osredotočena izključno na dobavo

¹⁴ Od tega jih je 103.187 negospodinjiskih in 817.724 gospodinjiskih odjemalcev.

¹⁵ Njegova vrednost se nahaja med 0 in 10000. Višji kot je indeks, višja je stopnja koncentracije tržne moči, in nižji kot je indeks, nižja je stopnja koncentracije tržne moči. Na podlagi vrednosti indeksa je mogoče sklepati na konkurenčnost v panogi, višje vrednosti so znak manjše konkurenčnosti, nižje vrednosti pa lahko pomenijo višjo konkurenčnost.

električne energije končnim odjemalcem na zaključenih gospodarskih območjih Ravne in Štore. V letu 2010 je skupina Petrol preko podjetij Petrol Energetika d.o.o. in Petrol, d.d. začela z dobavo električne energije tudi gospodinjskim in drugim poslovnim odjemalcem, vendar zgolj v manjšem obsegu. Kot izhaja iz Tabele 2, je podjetje Elektro Ljubljana, d.d. na celotnem maloprodajnem trgu električne energije v Republiki Sloveniji v letu 2010 doseglo največji tržni delež (25,5%), sledilo je podjetje GEN-I d.o.o. (19,9%), ter podjetje Elektro Maribor, d.d. (14,9%). Kljub temu, da je imelo podjetje Elektro Ljubljana, d.d. v letu 2010 vodilni položaj na tem trgu, pa je podjetje GEN-I d.o.o. v letu 2010 najbolj okrepilo svoj položaj glede na predhodno leto (tržni delež z leta 2009 se je v letu 2010 okrepil za 6 odstotnih točk), po drugi strani pa so se tržni deleži vseh drugih dobaviteljev, razen podjetij HSE d.o.o. in Elektro Gorenjska, d.d., znižali, še največ tržni delež podjetja Elektro Ljubljana, d.d. in sicer za slabe 4 odstotne točke. Priglasitelji navajajo, da vse navedene spremembe v tržnih deležih posameznih dobaviteljev kažejo na to, da je maloprodajni trg z električno energijo aktiven. Po navedbah priglasitelja je slovenski maloprodajni trg električne energije zrel trg, na katerem dobavitelji dosegajo nizke marže, število kupcev pa se ne povečuje. Možnost povečanja tržnega deleža lahko dobavitelji dosežejo samo s prehodi kupcev k drugemu dobavitelju, glavni kriterij pri menjavi dobaviteljev pa je cena.

Tabela 2: Tržni deleži posameznih dobaviteljev na celotnem maloprodajnem trgu električne energije.

Dobavitelj	2006	2007	2008	2009	2010
HSE	32,4 %	22,1 %	16,8 %	8,0 %	9,3 %
Elektro Ljubljana	23,8 %	25,8 %	26,7 %	29,2 %	25,4 %
Elektro Maribor	14,5 %	17,1 %	15,5 %	14,9 %	14,9 %
Elektro Primorska	8,8 %	9,5 %	10,1 %	10,4 %	10,1 %
Elektro Celje	9,5 %	12,7 %	13,5 %	13,2 %	11,1 %
Elektro Gorenjska	7,2 %	7,4 %	7,9 %	7,9 %	8,3 %
GEN-I	0,0 %	3,6 %	8,1 %	14,0 %	19,9 %
DRUGI	3,8 %	1,8 %	1,4 %	2,4 %	1,0 %

Vir: Javna agencija RS za energijo

42. Priglasitelj je upošteveni maloprodajni trg električne energije, na katerega bo imela predmetna koncentracija največji vpliv, delil na posamezne ožje opredeljene trge, kar je po mnenju Urada v skladu s prakso Evropske Komisije in v skladu z delitvijo, kot jo izvaja Javna agencija RS za energijo. Zaradi različnih profilov potrošnikov je Evropska Komisija v svojih odločitvah¹⁶ maloprodajni trg električne energije nadalje razčlenila na posamezne segmente tega trga in sicer glede na skupine odjemalcev, ki predstavljajo ločene podtrge: (1) trg dobave električne energije velikim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem (poraba nad 2GWh), (2) trg dobave električne energije drugim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem (poraba od 50 MWh do 2GWh) in (3) trg dobave gospodinjskim odjemalcem (poraba do 50 MWh). Tako gospodinjski odjemalci kot tudi manjši poslovni odjemalci, so za razliko od velikih industrijskih odjemalcev, ki so priključeni na prenosno elektroenergetsko omrežje, priključeni na distribucijsko omrežje. Urad ugotavlja, da navedeno ožjo opredelitev maloprodajnega trga električne energije končnim odjemalcem potrjuje tudi dejstvo, da podjetja za distribucijo električne energije sklepajo različne pogodbe za dobavo električne energije gospodinjstvom in dobavo električne energije poslovnim odjemalcem, zato je koncentracijo

¹⁶ Odločbe v zadevah EDP-ENI-GDP (št. M.3440, z dne 9.12.2004/točki 32. in 64.), E.ON/MOL (št. M.3969, z dne 21.12.2005/točka 237.), EBN/Cogas energy (št. M.4370, z dne 28.9.2006/točka 8.), Preussen Elektra/EZH (št. M.1659, z dne 30.9.1999/točka 7.) in številne druge.

presojal na ožje opredeljenih upoštevni maloprodajnih trgih električne energije končnim odjemalcem.

Trg dobave električne energije velikim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem (poraba nad 2GWh)

43. V Tabeli 3 so podani tržni deleži dobaviteljev na trgu dobave električne energije velikim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem z letno porabo nad 2 GWh, v obdobju od leta 2008 do leta 2010, iz katere izhaja, da je podjetje GEN-I d.o.o. v letu 2010 postalo največji dobavitelj na tem trgu, pri čemer je svoj tržni delež z leta 2009 podvojilo in doseglo 34,6% tržni delež. Navedena okrepitev podjetja GEN-I d.o.o. se je odrazila v znižanju tržnih deležev njegovih konkurentov. Podjetje Elektro Ljubljana, d.d. je tržni delež z leta 2009 oslabilo za 6,9 odstotnih točk, podjetje HSE d.o.o. za 6,1 odstotnih točk, ter podjetje Elektro Celje, d.d. za 5,4 odstotnih točk. Tržni deleži ostalih konkurentov so se v letu 2010 malenkostno okrepili in znašali: podjetje Elektro Maribor d.d. 8,3%, podjetje Elektro Gorenjska, d.d. 6,3% in podjetje Elektro Primorska, d.d. 5,7%. Svoj položaj na tem trgu je utrdilo tudi podjetje Petrol Energetika d.o.o., ki je v letu 2010 doseglo skoraj 5% tržni delež, kar je po mnenju Urada, glede na dejstvo, da je šele pred kratkim vstopilo na trg električne energije, ki so ga do liberalizacije trga obvladovala velika državna podjetja, relativno visok tržni delež.

Tabela 3: Tržni deleži dobaviteljev na trgu dobave električne energije velikim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem z letno porabo nad 2 GWh.

Dobavitelj	2008	2009	2010
GEN-I	-	17,0%	34,6%
Elektro Ljubljana	21,0%	26,0%	19,1%
HSE	32,0%	20,0%	13,9%
Elektro Maribor	-	8,0%	8,3%
Elektro Gorenjska	-	6,0%	6,3%
Elektro Primorska	11,0%	5,0%	5,7%
Elektro Celje	-	11,0%	5,6%
Petrol Energetika		-	4,7%
Drugi	36,0%	7,0%	1,8%

Vir: Poročila Javne agencije RS za energijo

44.

45.

46. Glede na posredovane podatke Urad ugotavlja, da bi se tržni delež v koncentraciji udeleženih podjetij, na trgu dobave električne energije velikim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem (poraba nad 2 GWh) v letu 2010 lahko povečal za 4,7 odstotnih točk in bi tako skupno znašal 39,3%, kar po mnenju Urada ne

predstavlja bistvene spremembe obstoječe strukture trga dobave električne energije velikim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem s porabo nad 2GWh. Poleg tega se možnost izbire, kot eden pomembnejših dejavnikov presoje skladnosti koncentracije s pravili konkurence, zaradi zadevne koncentracije, po mnenju Urada za velike industrijske uporabnike, ne bo zmanjšal. Nadalje Urad meni, da se podjetja, ki so udeležena v koncentraciji, zaradi razlogov podanih v nadaljevanju, ne bodo mogla obnašati neodvisno od svojih konkurentov, odjemalcev in potrošnikov, zato ne bodo bistveno omejevala učinkovite konkurence na tem trgu. Urad torej poudarja, da sam tržni delež pri presoji predmetne koncentracije ni bil ključno merilo za dopustnost koncentracije, temveč je vsebinsko presojal vrsto učinkov in drugih okoliščin, na podlagi katerih je ugotovil, da koncentracija na tem trgu ne pomeni zmanjšanja ali onemogočanja učinkovite konkurence.

47. Urad se strinja z navedbo priglasitelja, da možnost proti-konkurenčnega vedenja tržnega subjekta primarno ni vezana le na njegov tržni delež, temveč na dejansko moč, ki jo na trgu lahko izvršuje. V konkretnem primeru v koncentraciji udeležena podjetja predvsem zaradi značilnosti upoštevne maloprodajnega trga, ki bodo pojasnjene v nadaljevanju, ter zato, ker bodo omejena s konkurenčnim pritiskom drugih velikih podjetij na tem trgu, ki dosegajo tržne deleže med 5 in 19%, ne bodo imela možnosti izvajanja tržne moči z dvigom cen nad konkurenčno ravno. Urad je pri tem upošteval tudi dejstvo, da cene električne energije niso odvisne od stopnje koncentracije na trgu, temveč se oblikujejo na podlagi gibanj cen na svetovnih borzah z energenti, kar pomeni, da v koncentraciji udeleženi podjetjem neupravičen dvig cen ne bo omogočen.
48. Pri presoji je Urad nadalje upošteval dejstvo, da veliki industrijski odjemalci izkazujejo visoko stopnjo cenovne elastičnosti¹⁷, kar pomeni, da zelo hitro reagirajo že na zelo majhen dvig cene z menjavo dobavitelja. Stroški električne energije predstavljajo namreč velikim industrijskim odjemalcem pomemben delež njihovih celotnih stroškov, saj ti odjemalci porabijo velike količine energije in že manjši dvig cene povzroči bistveno povečanje njihovih stroškov, zaradi česar je ta skupina odjemalcev najbolj občutljiva na spremembe cen in posledično bolj odzivna pri zamenjavi svojega dobavitelja v primeru da pride do dviga cen. Večina poslovnih odjemalcev se za zamenjavo dobavitelja odloča na začetku leta, ker ob koncu leta običajno potečejo sklenjene pogodbe o dobavi. Navedeno visoko stopnjo cenovne elastičnosti potrjujejo podatki o dinamiki menjav dobaviteljev negospodinskega odjema električne energije, ki jih je posredoval priglasitelj, in ki kažejo na trend rasti števila poslovnih odjemalcev, ki so zamenjali dobavitelja električne energije. Leta 2006 je 2.187 poslovnih odjemalcev zamenjalo dobavitelja negospodinskega odjema električne energije, leta 2007 3.601, leta 2008 4.620, leta 2009 4.027 ter leta 2010 kar 9.932, kar je posledica pojava novih dobaviteljev na slovenskem trgu električne energije (podjetja GEN-I d.o.o. in podjetja Petrol, d.d.), in s tem večje konkurenčnosti na trgu. Večja konkurenčnost omogoča potrošnikom izbiro dobavitelja, ki v danem trenutku ponuja najugodnejšo ceno, pri čemer priglasitelj dodaja, da je prehod od enega dobavitelja električne energije k drugemu brezplačen.
49. Konkurenčnega pritiska na dobavitelja ne izvajajo samo njegovi konkurenti, temveč ta lahko prihaja tudi od njegovih kupcev. Celo podjetja z zelo velikim

---

¹⁷ Cenovna elastičnost povpraševanja predstavlja odnos med spremembo cene proizvoda in posledično spremembo ravni povpraševanja po tem proizvodu, v smislu prehoda večjega števila potrošnikov na drugega ponudnika istega proizvoda ali ponudnika drugega zamenljivega proizvoda.

tržnim deležem po združitvi lahko ne morejo bistveno ovirati učinkovite konkurence, zlasti z delovanjem, ki je v veliki meri neodvisno od njihovih kupcev, če imajo slednji nakupno moč¹⁸. Obstoječa nakupna moč je treba v tem smislu razumeti kot pogajalsko moč, ki jo ima kupec do prodajalca v trgovskih pogajanjih zaradi svoje velikosti, komercialnega pomena za prodajalca in svoje zmožnosti, da se preusmeri na alternativne dobavitelje. Urad ugotavlja, da imajo veliki industrijski odjemalci praviloma na razpolago več virov za primerjavo različnih ponudb dobaviteljev in se tudi bolj učinkovito pogajajo glede pogojev dobave od manjših poslovnih odjemalcev. Veliki industrijski odjemalci pridobivajo običajno ponudbe dobaviteljev celo preko razpisov z namenom pridobiti več konkurenčnih ponudb. Posledično veliki odjemalci pridobijo tudi individualne ponudbe, ki so prilagojene njihovim specifičnim potrebam. Navedeno izkazuje veliko nakupno ter pogajalsko moč velikih industrijskih odjemalcev (»buyer power«), kateri bi se v primeru dviga cen, poslabšanja kakovosti ali pogojev dobave lahko preusmerili na druge vire dobave, kar po mnenju Urada ter ob upoštevanju tudi drugih okoliščin, lahko v zadostni meri nadomesti potencialne škodljive učinke združitve.

50. Kadar je vstop na trg dovolj lahek, je malo verjetno, da bi združitev pomenila kakršno koli večje proti-konkurenčno tveganje, zato je analiza vstopa pomemben element celovite konkurenčno-pravne presoje¹⁹. Zaradi navedenega je Urad upošteval navedbo priglasiatelja in sicer, da obstaja verjetnost vstopa novih dobaviteljev na slovenski maloprodajni trg električne energije, pri čemer predstavlja pridobitev licence za opravljanje dejavnosti na maloprodajnem trgu s strani Javne agencije RS za energijo edino pravno oz. administrativno vstopno oviro za vstop na omenjeni trg, ki pa je dejansko le formalne narave in jo vsak potencialni dobavitelj pridobi brez večjih težav in stroškov, zaradi česar to ne predstavlja dejanske vstopne ovire. Namen liberalizacije evropskega energetskega trga je namreč odstranjevanje meja med nacionalnimi trgi, tako da bi se oblikoval skupni evropski trg, zaradi česar je v prihodnosti mogoče pričakovati vstop dobaviteljev električne energije tudi iz drugih držav članic EU. Zaradi nizkih vstopnih ovir je verjetnost, da bodo stranke, ki se združujejo povečale cene oz. poslabšale dobavne pogoje, nizka.
51. Upošteva se opisane značilnosti trga dobave električne energije velikim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem s porabo nad 2GWh in upošteva se dejstvo, da so na tem segmentu trga prisotna tudi podjetja z relativno visokimi tržnimi deleži, priglasiatelja koncentracija v koncentraciji udeleženi podjetji ne bo omogočala samostojnega izvajanja tržne moči kljub visokem tržnem deležu, saj bodo tako podjetje Petrol, d.d., kot druga v koncentraciji udeležena podjetja, kot tudi dobavitelji, na tem trgu soočeni z visoko cenovno elastičnostjo in z veliko nakupno ter pogajalsko močjo svojih odjemalcev. Na trgu električne energije, ki je homogen proizvod, namreč prav cena predstavlja odločilen dejavnik izbire potrošnika, vsak že zelo majhen proti-konkurenčen dvig cene pa je lahko ustrezno kaznovan s prehodom odjemalca k drugemu dobavitelju, kar se je v preteklem letu v praksi že izkazalo. V zvezi s tem je posebej pomemben še dejavnik liberalizacije trga, ki zapoveduje prost in brezplačen prehod od enega dobavitelja k drugemu. Na podlagi vsega navedenega Urad ugotavlja, da v koncentraciji udeležena podjetja, kljub visokem skupnem tržnem deležu, nimajo takšne tržne moči, zaradi katere bi lahko vplivala na pogoje konkurence na zadevnem trgu in

¹⁸ Smernice o presoji horizontalnih združitve na podlagi Uredbe sveta o nadzoru koncentracij podjetij, Uradni list Evropske Unije (2004/C 31/03), 64. odstavek.

¹⁹ Smernice o presoji horizontalnih združitve na podlagi Uredbe sveta o nadzoru koncentracij podjetij, Uradni list Evropske Unije (2004/C 31/03), 68. odstavek.

zaradi katere bi lahko omejila dostop do trga ustalim udeležencem, ali kako drugače omejevala konkurenco.

Trg dobave električne energije drugim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem (poraba od 50 MWh do 2GWh)

52. Priglasitelj je navedel, da je skupina manjših industrijskih oz. poslovnih odjemalcev po cenovni elastičnosti primerljiva s skupino gospodinjskih odjemalcev, za razliko od velikih poslovnih odjemalcev, ki porabijo velike količine električne energije pri svojih dejavnostih, pa imajo tudi bistveno manjšo pogajalsko moč in niso deležni individualne obravnave, temveč dobava električne energije temelji na standardnih ponudbah.
53. Največji dobavitelj električne energije industrijskim oz. poslovnim odjemalcem, ki porabijo od 50 MWh do 2GWh električne energije v letu 2010 je podjetje Elektro Ljubljana, d.d. z 28,5% tržnim deležem, sledi mu podjetje Elektro Maribor, d.d. z 17,8% tržnim deležem, podjetje Elektro Celje, d.d. z 14,9% tržnim deležem, podjetje Elektro Primorska, d.d. z 13,9% tržnim deležem, podjetje GEN-I d.o.o. z 11,1% tržnim deležem ter podjetje Elektro Gorenjska, d.d. z 10,9% tržnim deležem. [REDACTED]
54. Na podlagi posredovanih podatkov priglasitelja koncentracije in ob upoštevanju drugih razpoložljivih podatkov Urad sklepa, da priglašena koncentracija podjetij na tem segmentu trga, zaradi nizkega skupnega tržnega deleža, ki ga dosegajo v koncentraciji udeležena podjetja in zaradi številnih konkurentov, katerih tržna moč je na tem trgu precej večja od združenega podjetja, ne bo imela bistvenega vpliva, saj ne predstavlja nevarnosti ustvarjanja krepitve prevladujočega položaja, kar bi povzročilo izločitev ali bistveno zmanjšanje učinkovite konkurence na upoštevnem trgu dobave električne energije drugim industrijskim oz. poslovnim odjemalcem s porabo od 50 MWh do 2GWh.

Trg dobave gospodinjskim odjemalcem (poraba do 50 MWh)

55. Priglasitelj je navedel tržne deleže na trgu dobave gospodinjskim odjemalcem s porabo do 50 MWh za zadnja tri leta, iz katerih izhaja, da je v letu 2010 podjetje Elektro Ljubljana d.o.o. na prvem mestu s slabim tretjinskim deležem, sledijo pa mu podjetja Elektro Maribor d.d. (22,7%), podjetje Elektro Celje d.d. (17,4%), podjetje Elektro Primorska, d.d. (14,5%), podjetje Elektro Gorenjska, d.d. (9,8%) in drugi (med katerimi so tudi podjetja iz skupine Petrol in skupine IGES), ki so skupno dosegla le 2,9% tržni delež.
56. Iz priglasitve nadalje izhaja, da so odjemalci na navedenem trgu izrazito cenovno neelastični, ker električna energija zanje ne predstavlja bistvenega stroška, ki bi predstavljal ključni dejavnik njihove celotne potrošnje, poleg tega pa imajo ti odjemalci manj možnosti za primerjavo različnih ponudb in prav nobenih možnosti za pogajanja o končni ceni električne energije, zaradi česar so posledično bistveno manj občutljivi za dvige cen in izkazujejo manjšo pripravljenost za zamenjavo dobavitelja. Zaradi navedenega je trg dobave električne energije gospodinjskim odjemalcem potencialno najbolj občutljiv za izvajanje tržne moči in izpostavljen morebitnim proti-konkurenčnim učinkom in praksam. Ker pa v koncentraciji udeležena podjetja dosegajo zelo nizek skupni tržni delež, [REDACTED] Urad meni, da priglašena koncentracija podjetij na tem segmentu trga ne bo imela bistvenega vpliva, saj ne predstavlja nevarnosti

ustvarjanja krepitve prevladujočega položaja, kar bi povzročilo izločitev ali bistveno zmanjšanje učinkovite konkurence na upoštevem trgu dobave gospodinjskim odjemalcem.

Vertikalna prekrivanja dejavnosti v koncentraciji udeleženih podjetij

TRG PROIZVODNJE IN PRODAJE OPLEMENITENE LESNE BIOMASE

57. Priglasitelj je navedel, da prihaja do vertikalnega prekrivanja dejavnosti na trgu proizvodnje in prodaje oplemenitene lesne biomase, na katerem delujeta podjetje Petrol, d.d. ter skupina IGES.
58. Skupina IGES se ukvarja z dejavnostjo proizvodnje in prodaje oplemenitene biomase (peleti, briketi). V letu 2010 je skupina IGES na trgu Republike Slovenije prodala 14.000 ton oziroma 14% celotne količine oplemenitene lesne biomase na trgu Republike Slovenije, 86.000 ton pa je prodala v tujini²⁰. Skupina IGES je v letu 2010 prodala 100.000 ton oplemenitene lesne biomase, kar predstavlja 4% celotnih prihodkov od prodaje skupine IGES v letu 2010.²¹ Po navedbah priglasitelja naj bi imelo podjetje IGES v Republiki Sloveniji pomemben tržni delež pri prodaji oplemenitene biomase, vendar pa je zaradi nedostopnih statističnih podatkov glede proizvodnje, prodaje in porabe biomase, tržni delež težko določiti.²²
59. Podjetje Petrol, d.d. upravlja dve koncesiji za ogrevanje na lesno biomaso, kar pomeni, da je lesna biomasa (lesni sekanci) kurivo za ogrevanje uporabnikov daljinskega sistema in hkrati za proizvodnjo toplotne energije, pri čemer je priglasitelj poudaril, da je oplemenitena biomasa (peleti) neprimerno kurivo zaradi tehnologije in stroškov. [REDACTED] Podjetje Petrol, d.d. poleg tega prodaja na svojih bencinskih servisih tudi pelete za ogrevanje. [REDACTED]
60. Nehorizontalne združitve pomenijo grožnjo učinkoviti konkurenci samo v primeru, če ima združeni subjekt precejšnjo stopnjo tržne moči na najmanj enem od vertikalno povezanih trgov. Evropska komisija verjetno ne bo izrazila pomislekov glede usklajenih ali neusklajenih nehorizontalnih združitev, če bo tržni delež novega subjekta po združitvi na vsakem od zadevnih trgov znašal manj kot 30 %, HHI²⁵ pa bo pod 2000.²⁶

²⁰ Vir: Letno poročilo IGES 2010, str. 4,5.

²¹ Vir: Priglasitelj je podal oceno na podlagi podatkov iz letnega poročila 2010, podjetja IGES, str. 82 – pojasnilo 22, str. 131 – pojasnilo 25.

²² Vir: Letno poročilo podjetja IGES, leta 2010, str.32.

²³ Vir: Interni podatki Petrola.

²⁴ Vir: Petrolov informacijski sistem – komercialni podsistem.

²⁵ Za merjenje stopnje koncentracije Evropska Komisija pogosto uporablja Herfindahl-Hirschman indeks (HHI), ki se izračuna tako, da se seštejejo kvadrati posameznih tržnih deležev vseh podjetij na trgu; glej Smernice o presoji horizontalnih združitev na podlagi uredbe Sveta o nadzoru koncentracij podjetij Uradni list C 031 , 05/02/2004, str. 0005 – 0018.

²⁶ Smernice o presoji nehorizontalnih združitev na podlagi uredbe Sveta o nadzoru koncentracij podjetij, Uradni list C 265, 18/10/2008, str. 6-25

61. Glede na navedeno, ter v skladu z navedbami priglasitelja Urad ugotavlja, da bo podjetje IGES d.o.o. po izvedeni transakciji dobavljalo podjetju Petrol, d.d. oplemeniteno biomaso za prodajo na Petrolovih bencinskih servisih ter lesne sekance iz biomase kot kurivo za Petrolove koncesije za ogrevanje na lesno biomaso. Kot je navedel priglasitelj, je delež prihodkov od prodaje peletov, ki spadajo med izdelke oplemenitene biomase ter delež prihodkov na koncesijah za ogrevanje na lesno biomaso v skupini Petrol v primerjavi s celotnimi prihodki skupine Petrol, zanemarljiv, zato se delež prodaje podjetja IGES d.o.o. po izvedeni koncentraciji, zaradi prodanih količin podjetju Petrol, d.d., ne bo bistveno spremenil. Priglasitelj je navedel, da drugi potencialni dobavitelji na tem segmentu trga, zaradi lastniške povezave med podjetjema Petrol d.d. in ciljno družbo, ne bodo imeli onemogočenega dostopa do maloprodajnega trga, na katerem izdelke lesne biomase v zelo majhnem obsegu prodaja tudi podjetje Petrol d.d. Prodaja lesnih peletov za podjetje Petrol, d.d. namreč predstavlja zgolj marginalno dejavnost, zaradi česar je prodajni kanal podjetja Petrol, d.d. (bencinski servisi) v primerjavi s celotnim trgom dobave teh proizvodov nepomemben in ne predstavlja opaznejšega deleža celotne prodaje na območju Republike Slovenije, katerega pa je, zaradi neobstoja statističnih podatkov, težko določiti. Po oceni priglasitelja na tem segmentu trga obstajajo drugi, bolj primerni distribucijski kanali, na katere pa predmetna koncentracija ne bo imela nikakršnega vpliva.
62. Glede na pojasnjeno Urad ugotavlja, da se vertikalne povezave med podjetjem Petrol, d.d. in podjetjem IGES d.o.o., zaradi zanemarljivega tržnega deleža podjetja Petrol, d.d. na trgu prodaje oplemenitene lesne biomase, ne bodo bistveno krepile, zaradi česar so negativni učinki predmetne vertikalne koncentracije malo verjetni. Urad meni, da ni mogoče govoriti o takšni stopnji vertikalne integracije, ki bi lahko prinesla vertikalne učinke v smislu morebitne vertikalne zaprtosti trga.

TRG PROIZVODNJE IN VELEPRODAJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

63. Glede na prisotnost obeh v koncentraciji udeleženih podjetij tako na proizvodnem kot veleprodajnem trgu električne energije, je v konkretnem primeru podana določena manjša stopnja vertikalne integracije, ki pa je, glede na majhno prisotnost obeh podjetij na obeh vertikalno povezanih trgih, po oceni Urada zanemarljiva. Ker združeni subjekt nima precejšnje stopnje tržne moči na najmanj enem od zadevnih trgov (tržni delež subjekta po združitvi je na obeh zadevnih trgov znašal manj kot 30 %), Urad ne izraža pomislekov glede vertikalne integracije v koncentraciji udeleženih podjetij. Po mnenju Urada obravnavana vertikalna povezanost upoštevanih trgov ne bo imela negativnih učinkov na konkurenco, ki bi se odrazili kot bistveno zmanjšanje učinkovite konkurence na obravnavanih trgih. Po navedbah priglasitelja, bo tržni položaj tudi po izvedeni koncentraciji v večji meri ostal nespremenjen.
64. Na podlagi vsega zgoraj obrazloženega Urad ob upoštevanju tržne strukture, odsotnosti vstopnih ovir, obstoječe in potencialne konkurence, izbire, ki jo imajo potrošniki ter drugih dejavnikov zaključuje, da predmetna koncentracija ne omogoča zmanjšanja ali ne onemogoča učinkovite konkurence na trgu, kljub temu da prihaja do horizontalnih in vertikalnih prekrivanj na upoštevanih trgih, saj udeleženca koncentracije in z njimi povezana podjetja v skupini ne dosegajo tržnih deležev, ki bi jim omogočili vzpostavitev takšne tržne moči, ki bi lahko povzročila preprečevanje dostopa do izdelkov, ki jih ponujajo v koncentraciji udeležena podjetja oziroma do izključitve konkurentov na katerem izmed trgov.

IV. ZAKLJUČEK

65. Na podlagi posredovanih podatkov priglasitelja koncentracije in ob upoštevanju drugih razpoložljivih podatkov Urad ugotavlja, da v zvezi s koncentracijo, ki je nastala s pridobitvijo 46,5507% oz. 45,00015% poslovnega deleža podjetja IGES d.o.o. s strani podjetja Petrol, d.d., ni izkazan resen sum o neskladnosti koncentracije s pravili konkurence, zato je odločeno, kot izhaja iz izreka te odločbe.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je dovoljeno vložiti tožbo pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, Tavčarjeva 9, 1000 Ljubljana, v roku tridesetih dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vloži pri sodišču ali pa se pošlje po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto.

Pripravila:
Nina Maček
Višja svetovalka I

Damjan Matičič

DIREKTOR

Vročiti:

- PETROL, Slovenska energetska družba, d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 50, 1000 Ljubljana – osebno po ZUP; **po pooblastilu:** Odvetniška pisarna Miro Senica in odvetniki, d.o.o., Barjanska cesta 3, 1000 Ljubljana.

Vložiti:

- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.